

© EUROMEDINCULTURE(s) Citoyenneté 2010
Riprodhimi eshte i autorizuar me miratimin e partenereve.

Publikimi i ketij dokumenti eshte koordinuar nga
Shoqata per Zhvillimin Kulturor Nderkombetar dhe Evropiane (ADCEI)
18 rue Jules Moulet
13006 MARSEILLE, France
Email : contact@adcei.org

Rekomandimet jane te pergatitura ne shqip, gjermanisht, anglisht, bullgarisht, spanjisht, finlandisht, frengjisht,
italisht, maltisht dhe sllovenisht.

« Kultura është bashkimi i ëndrrave dhe punëve të cilat synojnë realizimin e plotë të njeriut. Kultura kërkon ta arrijë këtë marrëveshje paradoksale: të ndryshojë parimin e bashkimit, të thellojë dallimet, jo për t'i ndarë ato, por për t'i pasuruar më tepër ».

*Denis de Rougemont (1906 – 1985)
Artizan i ndërtimit europia*

KULTURES I DUHET DHENE VENDI QE MERITON NE SHOQERINE EVROPIANE

NA ISHTE NJEHERE ... PROJEKTI I I QYTETARISE EUROMEDINCULTURE(S)

Qe prej janarit te 2009 disa organizata anetare te rrjetit EUROMEDINCULTURE(S) organizuan ne territorin evropian nje proces te gjere te konsultimit qytetar per ceshtje te kultures ne integrimin evropian dhe rolin qe duhet te luaj ne politikat e BE-se ne te ardhmen.

Mbeshtetur nga Komisioni Evropian ne kuadrin e programit " Europa per qytetaret" ky proces konsultimi mori per pikesisje Axhenden europiane per kulturen ne kohen e globalizimit nje komunikim i Komisioni qe perfaqeson draft politiken e kultures evropiane rreth ceshtjes se promovimit te diversitetit kulturor dhe dialogut nderkulturor; promovimin e kultures si nje katalizator i krijmtarise ne kuadrin e strategjise se Lisbones per rritje dhe punesim; dhe promovimin e kultures si nje element thellesor ne marredheniet e jashtme te BE-se.

Ne 2009

U mbajtten dhejte forume publike rajonale (në Spanjë,Portugali, Angli, Belgjikë, Gjermani, Greqi, Maltë dhe Francë), mbi 23 000 pyetësorë u shpërndanë, dhe rekomandimet u zhvilluan dhe iu dorezuan institucioneve evropiane.

Ne 2010

Dymbedhjete organizata anetare te rrjetit EUROMEDINCULTURE(S) (pjesemarrese Shqiperia, Gjermania, Belgjika, Bullagria, Spanja, Finlanda, Franca, Italia, Malta, Portugalia, Sllovenia) kane ripërteritur punen e reflektimit te

perbashket me qellim qe te arrijne ne perfundime te cilat t'i implementojne ne politiken e BE-se te vitit 2013.

Me qellim qe t'i degjohet sa me shume zeri, jane organizuar debate te shumta, takime publike si dhe jane publikuar pyetesor te pershtatur per tipe te ndryshme te publikut (te rinjte dhe qytetaret ne pergjithesi, politike beresit dhe subjektet kulturore) dhe jane vene ne dispozicion neper vende te ndryshme publike dhe gjate manifestimeve artistike.

KONSULTIME

Mijera njerëz ne te gjithe Evropën kanë rene dakort te skicojne konturet e nje politike, e cila siguron kulturen e nje vendi ne nje Evrope te percare.

Me ane te se drejtes per te nxjerre konkluzione , ne pranojme se ky projek ka hapur nje proces te gjere, por ne menyre te pashmangshme te kufizuar(nga numri dhe nga shtrirja e organizatave partenere te projektit, nga veshtiresia, ne kohen e krizes, per te mobilizuar publikun e gjere mbi keto ceshtje).

KULTURA : ÇËSHTJE E TË GJITHËVE

Në shkallë europiane projekti i Qytetarisë EUROMEDINCULTURE(s) nisi në 2009 nga ADCEI dhe nga rrjeti EUROMEDINCULTURE (s). Ky proces këshillimi ka përfshirë tashmë mijëra persona.

Në vitin 2010 ka nisur faza e dytë e këtij konsultimi, për të thelluar dhe qartësuar nevojën e njësim të artit dhe kulturës si motora të zhvillimit dhe ndërtimit evropian.

Kjo hyrje synon të ofrojë një përmbledhje të shkurter të ideve dhe linjes së mendimit që janë shfaqur në mënyrë të persekutur në mesin e shqetësimeve publike të Evropës, por edhe përtej kufijve të saj.

Në përgjithësi aktivitetet e projektit kanë shfaqur interes në sektorin kulturor dhe artistik për pjesën e përgjegjeshme të popullsisë kundrejt politikave kulturore. Kështu një e treta e të anketuarve të pyetësorit EUROMEDINCULTURE(s) pretendojnë se i përkasin sektorit kulturor. Në këtë kuptim është e qartë se publiku i përdituar nuk është as i paanshem dhe as përfaqësues i diversitetit të gjërë të qytetarëve evropianë dhe në të vërtetë do të ishte tepër ambicioz për të synuar një qëllim të tillë. Përkundrazi në besojmë se prezenca e sektorit kulturor në debatë si dhe po të tregojmë angazhimin e krijuesve dhe profesionistëve në procesin e ndërtimit të Evropës përben një thesar të vërtetë.

“Qeveritë kombëtare dhe Komisioni Evropian duhet të ofrojnë me shumë mbështetje për nisim kulturor. Në qoftë se në besojmë se element kryesor i identitetit evropian është trashëgimia e përbashkët kulturor, është se institucionet evropiane janë gati ekskluzivisht për bashkëpunim ekonomik dhe tregëtarë. Krizat e fundit kanë treguar qartë se në kemi nevojë për mirëkuptim me të madh dhe njëkohësisht për njohuri të gjera kulturore për të kuptuar me mirë realitetet sociale të vendeve të ndryshme evropiane”

Ky citat i marrë nga përgjigjet e pyetësorit përmbledh mjaft mirë argumentet kryesore të qytetarëve të cilët shprehin mendimet e tyre si më poshtë:

VLERAT KRYESORE TË KULTURËS EVROPIANE DHE RENDESIA E TË MESUARIT NDERKULTURORE

Le Pasuria historike, diversitetit i kulturave dhe gjuhët evropiane, demokracia dhe të drejtat e njeriut kanë ardhur në ndihmë për të përcaktuar kulturën evropiane. Qytetarë të shteteve të ndryshme të vendeve anetare njezëri pranojnë se nuk njohin mjaftueshëm kulturat e vendeve të ndryshme evropiane dhe kërkojnë të forcojnë mesimin e gjuhëve dhe të kulturave (qyteterimin, artin) të kontinentit (ekzaktesisht 84% dhe 86% të të anketuarve) gjithashtu dhe eksperiencat e shkëmbimit nderkombëtar që në shkollën fillore (73%) si mënyrat me të mira për të plotësuar këtë deficit. Nga ky fakt, qytetarët kanë sugjeruar që t'i japin një vend me shumë përparësi kultures, artit dhe kreativitetit në sistemin edukativ. Në qoftë se ky mesim do të gjej vendin e tij në kuadrin e shkollës tradicionale, me përfshirjen me të madhe të

« Los proyectos como EUROMEDINCULTURE(s) 2010 Ciudadanía realizan una labor muy importante en la democratización de la Unión Europea. Al mismo tiempo promocionan el sentimiento de pertenencia a la Europa unida y hacen más visible la actuación de las instituciones comunitarias. Celebro la iniciativa de los socios fundadores del proyecto y desde aquí expreso mi convicción en la necesaria continuidad del proyecto. »

Spanje

« Il y a du travail, alors en avant ! C'est en réalisant des actions et en mutualisant nos réflexions et nos ressources que nous arriverons à faire vivre nos Arts au sein d'une Europe partagée »

France

artisteve, ai nuk duhet te perjashtoje momente informale te mesuarit te tilla si eksperienat e levizjes. Ne te vertete kultura eshte pare si nje mjet per zhvillimin social personal qe mund te stimuloje deshiren per dije dhe persosmeri ne kerkim te nje mjedisi me te mire te jetes ne komunitet.

BASHKIMI EVROPIAN DHE KULTURA

Sipas shume te anketuarve gjate vitit 2010, kultura nuk eshte marre parasysh sa duhet nga institucionet publike (69 %). Te pyetur mbi nismat kryesore qe Bashkimi Evropian duhet te merrte ne fushen e kultures, qytetaret me shumice dermuese 62% dhe 61% kane mbeshtetur promovimin e qasjes kulturore per te gjithë qytetaret dhe zhvillimin e kompetencave nderkulturore dhe te dialogut ndermjet kukturave. Per me teper, shume nga ata pohojne se nuk njohin asnje program bashkepunimi kulturor evropian ose nderkombetare (66% e personave te anketuar). Ky rezultat mund te sjelle interpretime te ndryshme, por ne verejme se politika evropiane duhet njeherazi te forcoje

promovimin e kultures dhe te komunikoj me thjeshte dhe ne menyre me efektive me qellim qe njerezit te perfitojne plotesisht.

KULTURA DHE PERHAPJA NDAJ TE TJEREVE

Favorizimi i marredhenieve kulturore brenda per brenda evropes, nuk duhet te perjashtoje krijimin e lidhjeve me vendet e tjera te botes. Personat e anketuar duken shume te interesuar ne rritjen e shkembimit te vlerave kulturore dhe historike me kontinentet e tjera. Ne kete drejtim duhet te theksojne rezultatin ne vijim: 54% e te anketuarve gjate vitit 2010 shprehen se jane te gatshem te shkojne si vullnetare ne nje organizate kulturore jashte vendit. Keshtu, me ane te ketij rezultati eshte perforcuar perceptimi se funksioni i artit dhe kultures eshte per te krijuar dialog dhe mirekuptim ndermjet popujve. Nga ana tjetere, ne kundershtrim me ate c'ka besojne qytetaret dhe panvaresisht ngarritja e mundesive per shkembime kulturore ne kuadrin e interesit personal apo profesional, shumica e te

anketuarve pohojne se nuk kane patur ende mundesine e pjesemarrjes ne nje projekt bashkepunimi nderkombetare ose te nje shkembimi me vende te tjera. Persa i perket atyre qe tashme e kane pasur nje mundesi te tille, ata theksojne burokracite e shumta, mungesen e njohjes se aneve pozitive te nje eksperience te tille dhe shprehjen e nje interesi te pakot nga ana e autoriteteve vendore dhe rajonale. Se fundi liria e levizjes (levizshmeria) dhe vazhdimesia e veprimeve (qendrueshmeria) jane ceshtje te perseritura ne lidhje me cilesine e shkembimeve artistike dhe te projekteve te bashkepunimit kulturor.

KULTURA, MOTORI I RRRITJES EKONOMIKE DHE RISIVE

Nga analiza e pyetesoreve dhe debateve ne fusha te ndryshme, ideja se kultura

perben nje mjet per zhvillimin ekonomik eshte gjeresisht e perhapur dhe e mbeshtetur nga qytetaret. Persa i perket ceshtjes se si mund te perfitohet nga kultura socio-ekonomike ka qene objekt i nje diskutimi intensiv dhe qytetaret kane shprehur mendime te shumta se si mund te veprohet ne kete fushe. Mbetet ne nivel lokal, rajonal dhe kombetare fakti se kultura mund te konsiderohet si nje mjet i zhvillimit ekonomik. Ne fakt ajo c'ka eshte e rendesishme te theksohet eshte vemendja e vogel qe i eshte dhene kultures ne zona te cilat tradicionalisht jane ndjere te largeta (ceshtjet sociale, ambienti, shendeti apo punesimi). Veshtiresia ne ndertimin e urave ndermjete sektoreve dhe kultures, mbetet prirja kryesore ne qendrimet e qytetareve. Per kete arsye, nevoja per te zhvilluar parteneritete midis sektorit kulturor dhe sektoreve te tjere te ekonomise (turizem, teknologji informative..) pergjithesisht eshte pranuar por ka akoma per te bere ne realitet.

Ne fund te fundit, provat e mbledhura ne baze te projektit konfirmojne se ka vertete nevojte per pyetesor dhe nje riformulim te perkufizimit te kultures evropiane e cila sherben si baze per modelin "te jetojme se bashku" keshtu kemi gadishmeri per ta percaktuar duke u nisur nga imagjinata jone kolektive, nga referencat dhe nga objektivat e perbashketa politiken e BE-se.

Nisur nga ideja kryesore qe del nga konsultimi, duhet thene se kultures i duhet dhene vendi qe i takon ne shoqerine evropiane dhe rrjeti EUROMEDINCULTURE(s) propozoi qe t'i drejtoje institucionet e BE-se rreth nje objektivi te forte politik: te gjitha qytetaret te realizojne te drejtat e artit dhe kultures.

Ky objektiv mund te ndahet ne tre sfida te rendesishme:

- ★ te lejohen qytetaret, publiku dhe krijuesit qe te zhvillojne shkembime me kultura te tjera brenda dhe jashte Evropes,
- ★ te njohin konkretisht (per kete arsye duke perfshire nje mbeshtetje te konsiderueshme financiare) kulturen si motorin kryesor per zhvillimin ekonomik dhe social te Bashkimit Evropian,
- ★ dhe te integrojne me mire artin dhe kulturen ne edukimin formal dhe jo formal.

R E K O M A N D I M E T EUROMEDINCULTURE(S)

OBJEKTIVI POLITIK : REALIZIMI I TE DREJTES PER ARTET PER TE GJITHE QYTETARET

Kjo e drejte duhet te perfshije elementet si me poshte vijojne:

- ★ E drejta per shkembimet kulturore brenda dhe jashte Evropes dhe pranimi i kulturave te tjera qe vijne nga Evropa e me gjere dhe kjo si per krijuesit ashtu edhe per publikun dhe qytetaret.
- ★ E drejta per njohjen e prekshme te kultures si motori kryesor i zhvillimit ekonomik dhe social i Bashkimit Evropian
- ★ E drejta e integritimit per artin dhe kulturen ne edukimin formal dhe jo formal.

PERKTHIMI I KETYRE TE DREJTAVE

- ★ Karta e te drejtave themelore e Bashkimi Evropian
- ★ Programet dhe politikat e BE-se
- ★ Financimi i kultures
- ★ Ndhima teknike dhe menaxhimi i programeve

PROPOZIME TE PROJEKTEVE KONKRETE NGA RRJETI EUROMEDINCULTURE(S)

OBJEKTIVI POLITIKE

REALIZIMI I TE DREJTES SE ARTIT DHE KULTURES PER TE GJITHE QYTETARET

*« Culture makes peoples
better citizens! »
Shqiperi*

Ne shpesh kritikojme nocionin e paaftesise dhe karakterin utopik te te drejtave te njeriut. Si fillim ia vlen te theksohet se utopia eshte nje element perberes i Bashkimit Evropian. Kryesisht eshte per shkak te potencialit te saj te mobilizuar qe eshte bere i mundur pajtimi mes vendeve evropiane.

Te gjitha ne, anetare te rrjetit EUROMEDINCULTURE(s), jemi te mendimit se te drejtat e njeriut jane nje instrument i fuqishem i veprimit, per aq sa atao jane te afte jo vetem per te drejtuar veprimet politike ne drejtim te nje ideali te perbashket te drejtesise por kryesisht per shkak se ato prezantojne idene e sigurise, pra te pergjegjesise.

Ne te vertete, perfshirja e nje sere parimesh dhe vlerash ne fushen e se drejtes kerkon qe te gjitha qeverite dhe udheheqesit politik te respektojne ligjin dhe detyrimet qe lidhen me te drejtat e njeriut dhe te marrin masa lidhur me mbrojtjen dhe realizimin e ketyre te drejtave.

Integrimi i se drejtes se artit dhe kultures per qytetarert ne te drejten evropiane eshte thelbesore per t'i dhene kultures vendin qe meriton ne shoqerine evropiane dhe njekohesisht te kerkoje nga institucionet dhe politikane beresit qe te percaktojne dhe te zbatojne nje politike per te siguruar realizimin e plote te kesaj te drejte.

OBJEKTIVI POLITIKE

Kjo e drejte duhet te perفشije elementet si me poshte vijojne:

E drejta per shkembimin kulturor brenda dhe jashte Evropes dhe pranimi i kulturave te tjera te Evropes dhe nga e gjithe bota

Shumica e qytetareve mbeshtesin idene sipas se ciles promovimi i krijimeve te artisteve dhe te profesionisteve te kultures brenda dhe jashte Evropes duhet te jete nje nga prioritetet e BE-se ne fushen e kultures (91%).

Pervec kesaj, Evropianet njekohesisht dhe perkrahesit e artit, shpesh shprehin nevojen e tyre per te mesuar ne lidhje me kulturat dhe prodhimet artistike te vendeve te tjera, duke filluar me ato te fqinjeve te tyre evropiane. Gjithkush mendon se shkembimet kulturore jane nje faktor i hapjes dhe i tolerances dhe nje menyre per te zvogeluar paragjykimet, per te luftuar diskriminimin, per te shmangur diskriminimet dhe per te siguruar paqen. Kjo ndjenje eshte bere edhe me akute dhe urgjente se kriza ekonomike ne Evrope, e cila ka tendence qe te gjeneroje drejt izolimit dhe te perkeqesoj ndjenjat ksenofobike. Te te njejtimit mendim kane qene edhe artistet qe kane marre pjese ne pyetesor persa i perket rendesise se shkembimeve kulturore.

88% e tyre mendojne se puna artistike duhet te jete nderkombetare dhe nderkulturore duke perفشire faktin se per ata perballja me kulturen eshte kryesisht nje burim frymezimi dhe njekohesisht nje pasurim i krijmtarise se tyre, pervec se nje mjet per te rritur dukshmerine e tyre dhe mundesite e karrieres se tyre. Projektet e bashkepunimit te hartuara nga profesionistet e kulture jane gjithashtu te shumta : shkembime

artistike, bashkeprodhime, festivale, libra dhe perkthimet e bibliotekave ne shume gjuhe, etj. Megjithate artistet theksojne respektimin e diversitetit kulturor. Shkembimet kulturore ne Evrope nuk duhet te kerkojne qe te mbulojne diferencat ne nje « supe konsensuale » por me teper per te ndihmuar ne luften kunder standartizimit te kultures ne mbare boten.

Pertej Evropes, shohim se i japin te njejten rendesi shkembimeve kulturore. Keshtu ndermjet objektivave prioritare te veprimeve kulturore te jashtme te miratuar nga qytetarert e BE-se, promovimi artit dhe kultures si mjet dialogu nderkulturore dhe per njohjen mes popujve kap maksimumin (95% e personave e konsiderojne kete objektivi si te rendesishem ose shume te rendesishem).

Ne re vertete gjate gjithe debateve te zhvilluara ne territoret e partenereve te ndryshem del shpesh ideja se shkembimet kulturore jane nje instrument esencial per dialogun, tolerancen dhe komunikimin ndermjet kulturave.

Arti dhe kultura jane pare si nje gjuhe universale e perbashket per te gjithe njerezimin dhe te afta per te ndertuar ura mes popujve, nxitjen dhe mirekuptim te ndersjellte dhe aftesise per te jetuar sa me mire se bashku.

Ne qofte se Evropa i ka vene synim vetes qe me fqinjet e saj te bej nje zone paqeje dhe stabiliteti, kjo

OBJEKTIVI POLITIKE

E drejta per shkembimin kulturor brenda dhe jashte Evropes dhe pranimi i kulturave te tjera te Evropes dhe nga e gjithe bota

"While cooperation is useful, cultures must retain their identity and not to become a homogeneous one European culture. If the turban evolved in the desert to protect the people from the hot desert sun, this culture must not be invited to proceed to be followed in London or Paris, for it is nature that evolved culture, the natural state of the diversified condition. So not too much amalgamation but an appreciation of the differences where this difference must not be imported to countries which does not suit the country. A Straus waltz does not fit a barren desert!"
Malte

do te mund te behet kryesisht me ane te shkembimeve ndermjet shoqerive (popujve, organizatave te shoqerise civile, qendrave kerkimore) qe ajo te mund ta beje konkretisht..Nje operator francez kulturor i perfshire ne projektin e bashkepunimit kulturor me Libanin eshte shprehur : « Ne tani jemi ne nje pike pa kthim, duhet te punohet per brezat e ardhshem » Per kete arsye kultura duhet te jete ne zemer te projektit evropian, nisur nga deshira per t'i dhene fund lufterave shekullore qe percane kontinentin.

Konsultimet zbuluan gjithashtu friken e nje Euroskepticizmi te ri dhe nevojën për të mos përjashtuar asnjë shtet nga politika e jashtme kulturore evropiane qoftë në nivelin e fqinjëve evropiane dhe me gjere (98% e të anketuarve). Nder prioritetet e aktiviteteve të jashtme kulturore të BE-se, vetëm 28% e të anketuarve më parë parashikojnë mbrojtjen e prodhimit kulturor evropian nga influencat e jashtme.

Për më tepër duhet të theksohet se rajoni i Mesdheut është shumë i pranishëm në dëshirat e zbulimit dhe të bashkepunimit. Vendet e Mesdheut konsiderohen si themelet e kultures evropiane por në të njëjtën kohë shumë persona ndiejnë keqardhje duke menduar se kontributi i tyre në civilizimin evropian shpesh herë neglizhohet. Mesdheu, djepi i tre feve monoteiste është parë si një zonë kryesore e ceshtjeve ndërkombëtare gjithashtu është parë si mbajtës i aspiratave dhe si një potencial i lartë për risi dhe kreativitet. Bashkepunimi

kulturor mes Evropes dhe fqinjëve të saj Mesdhetare është një sfidë e madhe politike, një ceshtje kyç për paqen dhe dialogun ndërkulturor.

Megjithatë konsultimet tregojnë një zhgënjim të madh në lidhje me politiken kulturore Euro-Mesdhetare. Fondacioni Anna Lindh për Bashkepunimin midis Kulturave, mjeti kryesor për bashkepunim i themeluar nga Komisioni Evropian duke ndjekur procesin e Barcelonës të vitit 1995, përballë me vështirësi serioze financiare gjë që e bënte të pamundur të pafte të mbështete bashkepunimin kulturor mes Evropes dhe fqinjëve të saj në Mesdhe. Persa i përket bashkimit të Mesdheut nisur në vitin 2008 me qëllim që t'i japin një shtytë të re bashkepunimit Euro-Mesdhetar ajo ende nuk ka planifikuar një komponent kulturor . Në fundi programet e zhvilluara nga Komisioni Evropian si pjesë e politikës së saj rajonale (INTERREG IV), bashkepunimin e politikës së jashtme (Program për Pellgun e detit Mesdhe, Trashgimia Euromed, Euromedi Audiovizual etj) ose programe për kulturë të vendeve të treta (i cili nuk parashikon parteneritet me Mesdheun të paktën për dy vitet e ardhshme) ose janë gjeografikisht të vecante (për shembull, ata nuk marrin parasysh Evropën veriore, në një kohë kur 64% e të anketuarve besojnë se një politikë kulturore Euro-Mesdhetare duhet të mbulojë të dyja brigjet e Mesdheut si lindore ashtu edhe të perëndimore si dhe të gjithë Evropën) edhe pse nuk janë shumë të pershtatshme për bashkepunim projektësh në shkallë të madhe. Përveç kësaj edhe pse përcjellin një imazh

OBJEKTIVI POLITIKE

E drejta per shkembimin kulturor brenda dhe jashte Evropes dhe pranimi i kulturave te tjera te Evropes dhe nga e gjithe bota

Culture is a bridge between past, current and future time, as well it connects people from different «cultures».
Sloveni

te vjeteruar dhe tradicional te Mesdheut, duke u perqendruar kryesisht ne aspektin e trashegimise te kultures Mesdhetare, nuk mjafton per artet bashkohore qe kryhen. Se fundi, operatoret ankohen per nje levizje kulturore sipas te njejtimit drejtim te krijuar nga pengesat e shumta te levizjes dhe qasjes se dobet ne programet e mbeshtetjes financiare ne te cilen mbeshteten artistet dhe profesionistet e kultures nga ana tjetere: kjo ide bie haptazi ndesh me objektivat e vendosura nga BE-ja ne rajonin Euro-Mesdhetar.

Per ta permbledhur, nga konsultimet e bera nga viset e ndryshme duket qarte nje

deshire e qytetareve per te njohur veten e tyre ne nje diplomaci te vertete dhe te perbashket kulturore europiane, bazuar ne konsideraten e kultures si nje faktor i zhvillimit social-ekonomik, dialogut dhe mirekuptimit ndermjet popujve madje edhe zgjidhjen e konflikteve dhe rindertimin e tyre. Duke respektuar interesat e vecanta te shteteve anetare ne politiken e jashtme, shtetet duhet te dine te pershtasin diplomacine kulturore kombetare. Soft power i Bashkimit European do te forcoj me tej perhapjen e krijimeve te kontinentit, promovimin e vlerave dhe objektiveve qe perbejne bazen e ndertimit Evropian.

OBJEKTIVI POLITIKE

E drejta per njohjen e prekshme te kultures si motori kryesor i zhvillimit ekonomik dhe social te Bashkimit Evropian

*« Taide vaatii luovuutta ja ilman luovuutta ei synny innovaatioita. »
Finlande*

Ideja se kultura eshte nje nga shtyllat kryesore te zhvillimit eshte gjithnje me e perhapur dhe e pranuar.

Keshtu Axhenda Evropiane per kulturen ne kohen e globalizimit, e cila percakton akset e politikese se ardhshme kulturore evropiane, njeh rolin e rendesishem te kultures si katalizator per krijmatrine ne kuadrin e strategjise se Lisbonese per vendet e punes*. Kreativiteti eshte konsideruar si baze per krijmtarine dhe si nje faktor i rendesishem per konkurencen e rritjes dhe punesimit.

Axhenda ne rendin ne dites specifikon se « pasuria kulturore e Europes [...] eshte nje njohuri e rendesishme ne nje bote jo materiale te bazuar ne dije. Sektori i kultures evropiane eshte tashme nje krijues mjaft dinamik, me aktivite ekonomike dhe punesimi ne terriotrin e BE-se. Ne kete komunikim, Komisioni Evropian thekson gjithashtu rolin social te aktiviteve kulturore. Kjo eshte vecanerisht e vertete ne kohe krize dhe shume njerez te cilet moren pjese ne konsultime , theksuan rolin e kultures si nje faktor i kohezionit social, si nje insrument i dialogut dhe me pronesine e nje hapesire te perbashket te jeteses dhe te angazhimit te qytetareve. Per shume prej tyre, kultura nuk eshte nje qellim ne vetvete por themeli i nje shoqerie harmonike ne fushen sociale dhe ekonomike.

Megjithate, dy shqetesime dalin nga konsultimet dhe kjo ne menyre te perseritur ne te gjithë territoret.

Nga njera ane eshte se potenciali ekonomik i kultures nenvleresohet. Ne te vertete ndersa kultura eshte njohur si faktor ne zhvillimin ekonomik dhe ate te risive 87% e te intervistuarve- tregon aftesine e saj per te krijuar vende pune dhe pasuri duke bere me terheqese imazhin e nje territori duke ndikuar pozitivisht mbi turizmin dhe investimet, duke bere te mundur zhvillimin e « njeriut » , nxitjen e imagjinates e keshtu me radhe. - Ne fakt, ky potencial nuk eshte zhvilluar plotesisht, sic tregohet ne menyre te qarte nga buxheti i ulet financiar nga Bashkimi Evropian per kulturen. Perverc kesaj ne qofte se operatorët kulturor jane te vetedijshem per dobine e matjes se ndikimit ekonomik te kultures per te nxjerre ne pah kontributin e saj per zhvillimin ekonomik dhe social te vendeve dhe per te forcuar edhe njohjen, ata ndjehen te lodhur duke iu dashur te justifikojne veten e tyre vazhdimisht, kur ata gjejne se shume studime te fundit nuk kane patur deri tani asnje pasoje praktike (buxhet te kufizuar, mos perfshirja e aspekteve kulturore ne programet operative te politikese territoriale evropiane**,, etj).

Nga shume studime profesionistet dhe politik beresit theksojne nevojen per te rritur ndergjegjesimin e aktoreve lokale, ekonomik

OBJEKTIVI POLITIKE

E drejta per njohjen e prekshme te kultures si motori kryesor i zhvillimit ekonomik dhe social te Bashkimit Evropian

dhe politik mbi rendesine ekonomike te kultures me qellim qe te pranohet ideja dhe dobia e investuar ne menyre te konsiderueshme ne kulture.

Per me teper ne qofte se 84% e pjesemarresve te anketes ne studimin tone u pozicionuan pozitivisht persa i perket nevojës per te forcuar lidhjet mes botes kulturore, ekonomike dhe sektoreve te saj te ndryshem (turizmit, teknologjise se informacionit dhe komunikimit, etj) per rritjen e impaktit social dhe ekonomik te investimeve ne kulture. Shume prej tyre shprehin shqetesimin ne lidhje me rrezikun qe shkaktohet nga nje parteneritet i tille (per shembull mbrojtja private eshte konsideruar si mjete me i mire per te

financuar kulturen vetem nga 6% e te anketuarve).

Duke shprehur nevojën per te promovuar efektet pozitive ne boten e artit – ne drejtim te krijimit (perballja me nje bote te re, me realitetin e perditshem) menaxhimin e projekteve (profesionalizem, pergjegjesi, realizim) – dhe boten e biznesit (stimulimi i kreativitetit te punetoreve, puna ne grup, kuptimi i perkatesise se kompanise, etj.), ata theksuan se krijmatria duhet te ruaj pavarsine e saj dhe nuk duhet te pranoj kriteret e perfitimit ose kerkesat utilitare. Prandaj eshte e nevojshme te mbahet mend se nuk eshte nje 'produkt si gjithe te tjeret ' dhe nese ndikimi ekonomik behet qellim ne vetvete,

mbartet rreziku i zhdukjes se formave te artit origjinal, por jo ekonomikisht te qendrueshme.

* Objektivi i kesaj strategjie i zhvillimit ekonomik te percaktuar nga Keshilli European i Lisbonës ne vitin 2000 eshte per ta bere BE-ne « ekonomia e njohurive te botes me konkruuese dhe dinamike qe prej 2010 , e afte per nje rritje ekonomike me te qendrueshme, me me shume vende pune dhe me nje kohezion me te madh social »

** Per shembull shteti Francez ka zgjedhur dhe ne kundershtim me programin e meparshem (2000-2006) duke mos perfshire kulturen ne Kornizen e saj Kombetare te referencave dhe Strategjive duke thene se ndoshta ajo nuk ishte nje faktor i rendesishem i aftesise konkruuese te territoreve.

OBJEKTIVI POLITIKE

Edrejta e integritit të artit dhe kultures në edukimin formal dhe jo formal

*« Only diversity of the today cultures makes Europe the only ONE! »
Shqiperi*

Rritja e pranimit të kultures është parë nga 92% e qytetareve si një objektivi i rëndësishëm i politikës kulturore në Evropë.

Per qytetaret evropiane të cilët kanë folur përmes konsultimeve tona publike, pranimi i kultures është kuptuar si në kuptimin tradicional të demokracisë kulturore që do të thotë akses në kulture si konsumator/spektatorë (qasje në objektet dhe produktet kulturore) ashtu edhe në atë praktike, e cila përfshin pjesëmarrje aktive (mundësinë e përjetimit të një aktiviteti artistik).

Arsimimi në art dhe kulturë shihet si mënyra më e mirë për të siguruar demokratizimin e artit dhe realizimin efektiv të së drejtës kulturore.

Nga ana tjetër, 86% e të anketuarve mendojnë se kanë nevojë për të forcuar njohuritë e tyre për sa i përket kultures së shteteve të tjera evropiane. 93% prej tyre besojnë se promovimi i kompetencave nderkulturore duhet të jetë ndërveprimet më të rëndësishme në mesin e atyre që BE-ja mund të marrë në fushën e kultures dhe kjo që prej shkolles fillore.

Megjithatë shumë besojnë se kultura dhe praktika artistike nuk merren parasysh mjaftueshëm në politikën arsimore në Evropë. Ka ardhur koha që Europa

të pajiset me një politikë të mirefillte e cila të jetë e aftë në kombinimin e kultures dhe arsimit, edukimit formal dhe jo formal si dhe mesimit artistik qoftë në anën praktike si dhe në atë teorike.

Në të vertetë praktika është e nevojshme për ta bërë sa më interesant mesimin, ndaj është e nevojshme që të mesojmë me mirë se si ta vlerësojmë artin. Arti dhe edukimi kulturor duhet të kombinojë të tre mënyrat e shprehjes estetike (eksperimenti, konsumimi i artit), artistike (krijimi, realizimi, praktika) dhe simbolike (reflektimi, interpretimi).

Për më tepër, nëse shkolla mbetet një bastion i demokracisë, edukimi joformal, i krijuar nga ana e levizjes nderkombetare të të rinjve dhe shkëmbimet kulturore ndërmjet vendeve, janë konsideruar si një mënyrë mjaft efektive e ndërtimit nderkulturor dhe aksesit ndaj artit. Të anketuarit shprehin dëshirën për të hapur shkolla kulturore dhe artistike.

Artistet janë ndoshta më mirë të pajisur për të rikthyer lidhjen mes artit formal dhe atij joformal. Prandaj është e domosdoshme të forcohet prania në të gjitha vendet arsimi formal: shkolla fillore, arsimimi i lartë gjatë gjithë jetës (e rëndësishme apo shumë e rëndësishme për 91% e të anketuarve). Megjithatë pjesëmarrësit e anketimit janë të mendimit se artistet janë në gjendje të

fitojnë pavarësinë e tyre, që do të thotë, të përcaktojnë projektet e tyre në përputhje me objektivat e përcaktuara nga Arsimi Kombëtar, por në mënyrë të pavarur.

Se fundi, me artikullin të dyfishtë « art » dhe « kulturë » do të thotë se nuk duhet të jemi të kufizuar në fushën e shprehjes artistike, të thuash të drejtën për gjithashtu të përfshijë çdo gjë që përben kulturën e një shoqërie në kuptimin antropologjik (gjuha e saj, historia e saj, tradita e saj, etj.). Një politikë e suksesshme e një komuniteti duhet të marrë parasysh këtë lloj dimensionesh.

Shumë shpesh, njerezit që moren pjesë në konsultim kujtojnë natyrën thelbësore të kultures dhe artit për zhvillimin e aftësive, ekspertizës dhe njohurive që do të mobilizohen në jetën profesionale. Kjo është vecanerisht e vertetë për të rinjtë, këta qytetarë të Europës të së nesërme, të cilët më hapjen, krijmatarinë dhe dinamizmin e tyre të japin një kontribut thelbësor për ndërtimin e Europës. Prandaj është thelbësore për të nxitur në të ndjenjen e qytetarëve evropiane, respektimin e kulturave të tjera dhe për të rritur mundësinë e tyre për rritjen personale, sociale dhe profesionale në integrimin e artit dhe kultures në rrugën e tyre të arsimit.

OPERACIONI I PERKTHIMIT

E DREJTA E ARTIT DHE KULTURES PER TE GJITHE

*« Everybody should engage in culture and creativity for a year. A culture year should be obligatory for everyone. »
Gjermani*

Per te dhene efekt praktik per sa i perket aspiratve te qytetareve te Evropes, te sintetizuara nepermjet pohimit te se drejtes se artit dhe kultures per te gjitha, domethenia e ketij ligji ne fushen social-ekonomike, arsimore dhe shkembimet kulturore, rrjeti EUROMEDINCULTURE(S) propozon nje seri rekomandimesh qe te drejtoje veprimet e BE-se ne ceshtjet kulturore.

Kjo logjikisht fillon me integrimin formal te se drejtes per artin dhe kulturen per te gjitha instrumentet evropiane ne mbrojtjen e te drejtave te njeriut, duke perfshire edhe Kartën e te Drejtave Themelore te Bashkimit Evropian.

Kjo pastaj do te siguroje realizimine plote te ketyre te drejtave duke permiresuar ne menyre te konsiderueshme politikat evropiane dhe programet mbi kulturen, rritjen dhe mbeshtetjen financiare mbi kulturen, riorganizimin e menaxhimit te programeve dhe forcimin e asistences teknike ne ngritjen e projekteve.

OBJEKTIVI I RRJETIT EUROMEDINCULTURE(S) ESHTË SE KETO PROPOZIME JANE NJE OPERACION KONKRETE NE POLITIKEN E BE-SE PAS VITIT 2013.

OPERACIONI I PERKTHIMIT

SHQYRTIMI ME I MADH I KULTURES NE KARTEN E TE DREJTAVE THEMELORE TE BASHKIMIT EVROPIAN

Kultura je most med preteklostjo, sedanostjo in prihodnostjo, prav tako pa povezuje ljudi razlicnih «kultur» Sloveni

Karta e te Drejtave themelore e Bashkimit Evropian rifilloi per here te pare me nje tekst te vetem. ku perfshinte te gjitha te drejtat civile, politike, ekonomike, dhe sociale te qytetareve evropiane dhe te gjitha atyre qe jetojne ne territorin e Bashkimit Evropian.

Edhe pse teksti nuk shfaqet ne trupin e Traktatit te Lisbones (ndryshe nga cfare ishte parashikuar ne Traktatin qe do te themelonte Kushtetuten Evropiane) Karta e te Drejtave Themelore te Bashkimit Evropiane ka nje vlere ligjerisht te detyrueshme dhe eshte themeli i komunitetit te arkitektures ne te drejten e qytetareve.

Megjithate referenca e vetme per ceshtjen e te drejtave kulturore, sipas Kartes eshte neni 31 me titull « Liria e artit dhe shkences » i cili thote se « arti dhe kerkimet shkencore jane te lira. Respektohet liria akademike »

Ne fushen e promovimit, mbrojtja dhe perkrahta e te drejtave kulturore Karta e te Drejtave Themelore te Bashkimit Evropiane eshte mjaft e qarte nen standartet e vena nga te drejtat e tjera nderkombetare te njeriut.

Kjo vlen ne vecanti per nenin 27 te Deklarates Universale te te Drejtave te Njeriut, i cili thote

;

« 1. Gjithkush ka te drejte te marre pjese lirisht ne jeten kulturore te bashkesise, te gezoje dhe te perfitoje nga perparimi shkencor dhe dobitë e tij. 2. Gjithkush ka të drejtë të mbrojtë interesat morale dhe materiale, që rrjedhin nga çdo krijimtari shkencore, letrare dhe artistike, autor i të cilave është ai vetë » ; dhe enni 15 i Paktit Nderkombetare mbi te Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore i cili thote se : « Shtetet pale ne kete Pakt i njohin secilit te drejten: a) Të marre pjese ne jeten kulturore; b) Te perfitoje nga progresi shkencor dhe nga aplikimet e tij; c) Te perfitoje nga mbrojtja e interesave morale e materiale qe burojne nga çdo prodhim shkencor, letrar ose artistik autori i te cilit eshte ai vetë. 2. Masat qe Shtetet pale ne këtë Pakt do te marrin per te siguruar ushtrimin e plotë te kesaj te drejte duhet te perfshijne ate qe jane te nevojshme per te siguruar ruajtjen, zhvillimin dhe perhapjen e shkences dhe te kultures. 3. Shtetet pale ne këtë Pakt zotohen te respektojne lirine e domosdoshme per kerkimin shkencor dhe per veprimtarite krijuese. 4. Shtetet pale ne këtë Pakt njohin dobite qe duhet te vijne nga inkurajimi dhe zhvillimi i bashkepunimit dhe i kontakteve nderkombetare ne fushen e shkencës dhe te kultures ».

OPERACIONI I PERKTHIMIT

Rekomandimet e EUROMEDINCULTURE(s)

- ★ Karta Themelore e te Drejtave te Bashkimit Evropiane duhet te pakten te plotesohet nga dispozitatat e instrumentave te tjera nderkombetare per te drejtat e njeriut.
- ★ Ajo duhet gjithashtu te percaktoje qarte te drejtat kulturore te minoriteteve dhe emigranteve ne token evropiane.
- ★ Ne fushen e bashkepunimit te jashtem ne menyre me specifike te ndihmes per zhvillim eshte e nevojshme qe e drejta per kulturen te jete e misheluar ne kushtezimin e ndihmes dhe te aktiviteve te implementuara ne nivel lokal – duke perfshire permes ofruesve te sherbimeve – ku respektohet me shume kultura lokale.
- ★ Se fundmi BE-ja duhet te zhvilloje nje etike te bashkepunimit kulturor te misheluar ne nje karte bashkelidhur Traktatit dhe bazuar ne vlerat e respektit dhe te barazise mes partenereve. Krijimi i nje Komisioni etik evropiane i cili do te merret me ceshtjet kulturore evropiane, te ngritura ne fazen e pare te konsultimit te vitit 2009. Ky Komision duhet te shoqerohet edhe me futjen e mjeteve juridike administrative per operatoret (perfshire edhe ato qe vijne nga vendet jo anetare te BE-se) qe e konsiderojne veten viktime te mosperputhjes me ekto parime.

OPERACIONI I PERKTHIMIT

PROGRAMI DHE POLITIKA EVROPIANE

Per t'iu pergjigjur ne menyre sa me efikase aspiratve te evropaineve per realizimin e te drejtes se artit dhe kultures per te gjithë, eshte e nevojshem qe te behen nje sere permiresimesh ne fushen e politikës persa i perket programeve kulturore dhe venies ne funksionim te kesaj politike.

Bazuar ne vezhgimet dhe reflektimet nga analiza e debate dhe pergjigjet e pyetesoreve EUROMEDINCULTURE (s) fton institucionet europiane te marrin ne considerate propozimet e meposhteme nga perspektiva e programeve te financimit te vititi 2014 – 2020.

Rekomandimet e EUROMEDINCULTURE(s)

E drejta per shkembimet kulturore brenda dhe jashte Evropes dhe qasje nga kulturat e tjera nga Evropa dhe gjithe bota

«La cultura, aunque nace del seno del país al que pertenece, no tiene fronteras. Si se limita con fronteras, pierde su valor.»
Spanje

- ★ Ti jepet fund pengesave ne qarkullim me te cilat perballen artistet dhe profesionistet e huaj kulturor, te cilet duan te vizitojne Evropën. Barrierat ne levizshmeri japin imazhin e nje "Evrope keshtjelle" e cila bie ndesh me pobjektivat e vendosura nga Bashkimi Evropiane ne promovimin e shkembimeve kulturore. Ashtu sic tha edhe nje kryetar spanjoll "la cultura no tiene fronteras " pa levizshmeri, pa takime fizike e konkrete " dialogu nderkulturor " eshte bere thejshjt nje formule retorike.
- ★ Krijimi i nje statuti evropiane per artin duke harmonizuar legjislacionin kombetare (ne aspektin e pages, kontartave, te drejten e autorit, mbrojtja sociale dhe aspektet fiskale, etj). Kjo pershtatje e cila duhet te promovoj bashkepunimin nuk duhet te shkaktoje asnje gare deri ne fund.
- ★ Forcimi i mbeshtetjes per selite jashte vendit, te cialt pothuajse nuk jane marre parasysh nga programet evropiane.
- ★ Ne menyre legjitime, Komisioni Evropiane fokusohet ne projektet e bashkepunimit te cilat vleresojne krijimet e perbashketa "te gjithë se bashku" sesa thjesht te transmetimit jashte vendit. Megjithate do te jete interesante sigurimi i bursave fale ndihmes evropiane per kryerjen e artit jashte vendit, vecanerisht ne mbeshtetje te formave artistike te cilat i permbushin me veshtiresi te larte transmetimin e cilesise si dhe prodhimet nag te rinj ende te panjohur.
- ★ Te parashikohet, duke iu referuar programit « Kultura » ne vecanti, bursa per levizjen e promotoreve te projektit qe i lejon atyre te organizojne ngjarjet e rrjetit, te krijojne parteneritete
- ★ Forcimi i rolit të autoriteteve vendore në bashkëpunimin kulturor ne nivel evropiane duke rritur ndergjegjesimin per ceshtjet evropiane, duke nxitur shkembimet kulturore edhe ne rrethin e funksionareve publike. Eshte mese e qarte nga deshmitë dhe pergjigjet

OPERACIONI I PERKTHIMIT

PROGRAMI DHE POLITIKA EVROPIANE

Rekomandimet e EUROMEDINCULTURE(s)

E drejta per shkembimet kulturore brenda dhe jashte Evropes dhe qasje nga kulturat e tjera nga Evropa dhe gjithe bota

e politikeve lokale te territoreve te ndryshme, njohurite e tyre te pakta persa I perket politikave evropiane dhe zbatimit te saj.

- ★ Te ndihmohet ne forcimin e kultures dhe profesionalizmit te artit dhe kultureve ne Evrope duke perfshire mbeshetjen per rrjetin dhe platformat sektoriale.
- ★ Evropa duhet te miratoje nje politike te mirefillte kulturore euro – mesdhetare duke ofruar Bashkimin per Mesdheun si nje komponent kulturore. Ky komponent duhet te perfshije te gjitha ven-

det e Bashkimit Evropiane dhe fqinjitet e Mesdheut te cilet lejojne zbatimin e projekteve te shumta ne bashkepunim ne permasa te zvogeluara dhe per te promovuar pjesemarrjen e vendeve Jug Mesdhetare duke i mbuluar nje pjese te shpenzimeve dhe lehtesimin e dosjeve.

- ★ Ngritja e zerit te « sudiest » : eshte e domosdoshme qe te perfishihen vendet jo-Evropiane ne debatet per politiken kulturore te BE-se. Partneret jugoro te Mesdheut te rrjetit EUROMEDINCULTURE(s) te cilet moren pjese ne projekt shprehen interesin dhe njekohesisht te drejten e tyre qe

zeri i tyre te degjohej me shume permes zbatimit te politikave kulturore evropiane.

- ★ Zhvillimi i kompetencave kulturore te delegacioneve te Bashkimit Evropiane ne vendet e treta duke forcuar kapacitetet e tyre njerezore (me nje personel te ngarkuar specifikisht me ceshtjet kulturore) dhe financiare duke i dhene atyre nje buxhet me te rëndesishem kulturor dhe vendosja ne projekte nje sherbim krijues dhe kuptimplote ne vend te disa ngjarjeve me qe kane vetem shikueshmeri te larte.

OPERACIONI I PERKTHIMIT

PROGRAMI DHE POLITIKA EVROPIANE

Rekomandimet e EUROMEDINCULTURE(s)

E Drejta per njohjen e prekshme te kultures si motor kryesor per zhvillimin ekonomik dhe social te Bashkimit Evropian

« Le monde économique aurait beaucoup à apprendre du monde culturel, notamment en ce qui concerne des notions comme la créativité, l'esprit d'équipe (ce qui fait le lien) et, dans l'autre sens, le monde culturel doit aussi intégrer des notions d'économie (sens des responsabilités, rendre plus réaliste un projet en montrant sa rentabilité...). »
France

- ★ Perfshirja automatike e kultures ne konkurencen evropiane rajonale dhe e kohezionit social. Financuar nga fondet strukturore, politika ka per qellim promovimin e teritoreve te balancuara, harmonike dhe te qendrueshem te BE-se ne perputhje me traktatinn e Lisbones dhe te Göteborgut*. Ne kete kuptim ajo eshte me mire ne gjendje per te nxitur kulturen socio-ekonomike ne nje territor te caktuar dhe ne te njejten kohe te vendoset nje lidhje midis lokale dhe globale duke i lejuar qytetareve evropiane te ndihen pjese e se teres. Ideja e perfshirjes sistematike e dimensionit kulturor ne udhezimet operacionale te Fondeve Strukturore (qofte edhe per projekte te bashkepunimit nderkufitar ose projektet e bashkepunimit ne nje territor te caktuar) dhe per me teper eshte vertetuar ne menyre unanime nga te anketuarit e pyetesorit (86%).
- ★ Ndertimi i kapaciteteve te profesionisteve ne sektorin kulturor « evropianizimi » administrimi kulturor ne nivel kombtare (vetedija evropiane ne kontekstin ligjor, tregeti fiskale, etj) dhe duke shumefishuar mundesite e trajnimit ne fushen e menaxhimit dhe te sipermarjes, etj. Jashte vendit (kjo e fundit u konsiderohet si e rendesishme ose shume e rendesishme nga 86% e te anketuarve). Kjo mund te arrihet duke permiresuar programet kulturore ose arsimin ne nje mase te mjaftueshme per te organizuar seminare dhe trajnime per potencialin kulturor jo vetem per te forcuar kapacitetin teknik dhe administrativ te te trajnuarve, por edhe per te zhvilluar aftesite e tyre nderkulturore duke i lejuar ata qe te bashkepunojne me operatoret e vendeve te tjera.
- ★ Nxitja e zbulimit te profesionisteve kulturore ne nivel evropiane (zanat persa i perket ndricimit, dekorit, kostumet, arkiva, arti dixhital, etj).
- ★ Per te identifikuar dhe per te vleresuar me mire perfitimet e praktikës kulturore dhe artistike ne aspektin e punesimit, te rinise dhe pershtatjes me se miri te sherbimve publike te permbushjes se kerkesave te sektorit kulturor nepermjet permiresimit te pajisjeve ekzistuese per te mbeshtetur punesimin dhe krijimin e nje ndermarrjeje.
- ★ Zgjerimi mundesive per bashkepunim me krijues ndermjet sektoreve kulturore dhe te atyre te ekonomise, per shembull duke promovuar vendbanimin e artistit ne ndermarrje nepermjet kontrates se vendbanimit bazuar ne sistemin e kontratave franceze CIFRE (Konventa kerkimore industriale themeluar ndermjet studenteve te doktoratures, kompanive apo shoqatave).
- ★ Forcimi i mbeshtetjes per projekte kulturore me perfshirje te madhe sociale (asistence per integrimin, sherbim ndaj komunitetit, te rinjte dhe te rriturit ne veshtiresi, puna ne burgje, ne psikiatri etj) sigurimi i masave specifike ne programin e Kultures dhe bashkepunimit nder-rajonal.

* Le FEDER (Fondi Evropian per Zhvillimin Rajonal) dhe le FSE (Fondi Social Evropian) te cilat japin informacione per rubriken « Rritje e qendrueshme », fondi i pare buxhetor i BE-se. Kjo politike ka tre objektiva kryesore : « Konvergjenca », « Konkurenca rajonale dhe punesimi » dhe « Bashkepunimi territorial nderkufitar ».

** Strategjia e Göteborgut percakton principe dhe objektivat e Bashkimit Evropian ne fushen e zhvillimit afatgjate.

OPERACIONI I PERKTHIMIT

PROGRAMI DHE POLITIKA EVROPIANE

Rekomandimet e EUROMEDINCULTURE(s)

E Drejta e integritit te artit dhe kultures ne edukimin formal dhe jo- formal

« Europe's future depends on its millions of young people »
Malte

- ★ Zgjerimi arsimit formal dhe jo formal dhe promovimi i nje bashkepunimi aktiv ndermjet operatoreve kulturore, arsimor, artistik, mesuesve dhe trajnereve nga vende te ndryshme. Kjo kerkonder te tjera nje fleksibilitet me te madh te programit Rinia ne veprim (i cili perqendrohet vetem ne veprimet formale dhe jo formale per te rinjte, te cilet nuk punojne ne bashkepunim me boten formale arsimore) dhe duke futur nje komponent te vecante kulturor ne programin Edukimi dhe formimi gjate gjithë jetes me qellim qe te realizohet projekti i edukimit artistik ndermjet shkollave, kolegjeve, shkollave te mesme nga vende te ndryshme, ndihma per mesuesit per te qene sa me te formuar ne fushen e artit dhe kultures dhe per te lehtesuar levizshmerine e tyre.

- ★ Percaktimi i lendeve te detyrueshme ne programin mesimore te vendeve te ndryshme dhe per te perfshire ndermjet ketyre lendeve edukimin e artit (estetike, artistike dhe simbolike) fillimin dhe ndergjegjesimin e kulturave te tjera (vendeve evropiane e me gjere). Ky zgjerim i madh ne fushen e programit mesimor duhet te rezultojë

ne zhvillim, ne tekstet shkollore nga kontributi i civilizimit te vendeve te tjera (duke perfshire edhe civilizimin arabo-islamik) kultures dhe historise se evropes.

- ★ Ky mesim teorik dhe praktik duhet te jete per te gjithë te rinjte perpara se ata te dalin nga arsimi detyruar, nga nje pervoje studimi ose trajnimi jashte vendit (shekmbimi studentor, stazh, vullnetarizem). Ne vecanti eshte e nevojshme nxitja (duke perfshire rritjen e fondeve) Sherbimi Vullnetare Evropiane i cili u mundeson te gjithë te rinjte nga moshë 18- 30 vjec, pa nivel diskriminimi (ne dallim nga programi Erasmusit) per te perfitur nga nje mundesi e tille qe te pasuron si ne planin personal, gjuhesor, nderkulturor, social dhe profesional.

- ★ Forcimi i atesive nderkulturore i evropianeve duke permiresuar mesimin e gjuheve te huaja. Ne te vertete per shume persona, aksesit (qasja)

me kultura te ndryshme evropiane kalon se pari nga mesimi i gjuheve te ndryshme evropiane.

- ★ Zhvillimi i potencialit arsimor i televizionit dhe mediave te tjera te njohura, vecanerisht midis te rinjve, per te perhapur permbajtjen kulturore. Vecanerisht perhapja e gjuhes origjinale me ane te filmave te titruar dhe cilesine e programeve televizive (dokumentare, reportazhe, etj) nga e gjithë evropa do te jete nje menyre per te permiresuar njekoheisht si aftesite nderkulturore ashtu edhe ato gjuhesore te evropianeve. Ne te njeten menyre, eshte hedhur ideja e realizimit te nje programi te perbashket televiziv, e cili te jete mjaft argetues, kulturor dhe ne te njeten kohe i disponueshem ne te gjithë gjuhet evropiane.

- ★ Mbeshtetja e perberjes se artisteve dhe profesionisteve kulturore, duke krijuar nje programe te vecante per te rinjte dhe kulturen. Ne te vertete, nese marim parasysh kuadrin e dhene nga Rinia ne veprim, i cili financon Shkembimet Rinore dhe Sherbimin Vullnetare Evropian ne shohim se kultura eshte shume e perhapur ndermejt te rinjve (40% e projekteve

OPERACIONI I PERKTHIMIT

PROGRAMI DHE POLITIKA EVROPIANE

Rekomandimet e EUROMEDINCULTURE(s)

E Drejta e integritit të artit dhe kultures në edukimin formal dhe jo-formal

dominion kultura), por aplikimi është larg nga të qenit i kenaqur. Prandaj është e rëndësishme për të krijuar një program ad hoc duke promovuar levizshmerinë e të rinjve, praktikën e shkëmbimit, organizimin e seminareve dhe të trajnimeve dhe banesave të zakonshme në mesin e të rinjve nga vende të ndryshme, etj. Dhenia e një mbështetjeje më të madhe në këtë drejtim është thelbësore në qoftë se konsiderohet beshtiresia e zhvillimit profesional më të cialt përballen artistët e rinj dhe profesionistët kulturorë.

★ Ritja e pjesëmarrjes në vendet kulturorë nga të rinjtë duke zgjeruar lidhjet e lira dhe produktet kulturorë në Evropë.

★ Hulumtimi i kërkimit për dixhitalizimin e pasurisë kulturore dhe zhvillimi i përdorimit të internetit për përhapjen e kulturs në shkollë.

★ Forcimi i partenitetit mes botes kërkimore asaj të artit dhe kultures në nivel evropian duke përfshirë edhe buresat për programet e doktoratës në fushën e studimeve kulturorë (politika kulturore, sociologjia e artit dhe kultures, ekonomia në sektorin kulturor, diplomaci kulturore, etj) duke mbledhur dijet e fituara dhe duke i bërë ato lehtësisht të kuptueshme për operatorët kulturorë, për artistët, politikarët, intelektualët, median dhe publikun në përgjithësi.

OPERACIONI I PERKTHIMIT

FINANCIMI KULTURES

Artistet, operatorët kulturorë dhe publiku në përgjithësi që më së shumti në studimin tonë, kanë evidentuar në mënyrë të qartë se Evropa nuk mund të çojë në një politikë ambicioze dhe koherente me objektivat e vendosura në fushën e kulturës (strategjia e Lisbones për zhvillim dhe punësim) pa një buxhet të përshtatshëm. Me qëllim që kulturës t'i jepet vendi që meriton në shoqërinë evropiane, ajo duhet të vendoset në qendër të të gjithë politikave të BE-së, duke përfshirë (ose sidomos) ato fiskale.

Nga analiza e pyetësorit dhe diskutimeve është konstatuar se përgjithësisht nuk është një konsensus mbi nevojën, veçanërisht kjo ndjehet në kohë krize, të një disertifikimi i burimeve të financimit dhe një prodhim të rreptë të subvencioneve të qeverisë (86% e të anketuarve). Kjo kërkon ndër të tjera, duke forcuar burime të reja financimi të tilla si sponsorizimi dhe parteneriteti me sektorin publik dhe privat të ndarë tradicionalisht. Ideja ka qenë shprehur vazhdimisht për më tepër për të ruajtur pavarësinë e saj, kultura botërore duhet të mesojë të vetë financohet,

për të krijuar ekonomine e saj dhe dinamikën e saj të financimit.

Qytetarët e pyetur rane dakort për sugjerimin se mbështetja evropiane për kulturën duhet të jetë realiste dhe hapur për të gjithë madje duke përfshirë edhe strukturat e vogla dhe të rinjtë të cilët janë në fillimet e karrierës së tyre dhe janë më pak të stabilizuar financiarisht. Në qoftë se bashkëpunimi kulturor është i dëshiruar nga të gjithë, praktika e nderkombëtarizimit kërkon një përfshirje të rëndësishme në aspektin e burimeve njerezore dhe financiare, përtej mundësive të shumë artistëve dhe profesionistëve kulturorë. Pa përfshirjen e të gjithë aktorëve kulturorë ngjerjet më të mëdha për synimin në Bruksel në krijimin e një Evrope bashkëpunuese do të mbetet thejshëm në letra.

Ketu janë idete e shprehura nga qytetarët evropiane se si të përmiresohet financimi i kulturës :

OPERACIONI I PERKTHIMIT

FINANCIMI KULTURES

Rekomandimet e EUROMEDINCULTURE(s)

- ★ Rritja në mënyrë të ndjeshme e buxhetit për kulturën (400 milion euro për programin Kulturë nga një buxhet i përgjithshëm të kushtuar shpenzimeve operative 141.4 miliard euro në vitin 2010 ose 0.28%).
- ★ Thëllimi i integritimit të kultures në politiken evropiane, që do të thotë rritja e mundësive për mbështetje financiare për projektet kulturore në programet jo të specializuara për kulturën (politika rajonale për menaxhimin e tokës, politika urbane, kohezioni social, etj por edhe në zona të largëta nga kultura tradicionale të tilla si shëndeti apo mjedisi).
- ★ Promovimi i filantropisë në Evropë nëpërmjet krijimit të stimujve financiare dhe sponsorizimit fiskal të kompanive (si tatinin e profesionit) dhe (eventual) krijimin e një agjensie evropiane një lloj ndërmjetesi midis projekteve financiare dhe bizneseve. Kjo agjensie mund të jetë përgjegjëse në radhë të parë për të informuar kontraktuesit private mbi mundësitë e sponsorizimit dhe për t'i inkurajuar që të investojnë në fushën e kultures dhe, së dyti, për të siguruar një pasqyrë të plotë të klienteve dhe mbështetje për promovuesit e projekteve në kërkime të reja për tu financuar.
- ★ Të jepet mundësia e zgjerimit të të gjitha projekteve kulturore të vlerësuara nga Komisioni Evropian (dhe të depozitohet në kuadrin e programave kulturore, Rinia në veprim, Evropa për qytetet etj) parimi programit « Ankandi Kulturor ». Me nismën e EuropeAid në kuadrin e bashkëpunimit me vendet e treta, kjo inisiativë, një lloj « ankandi për kulturën » ka për qëllim të sigurojë investitorët dhe donatorët potencial (Shtetet dhe autoritetet lokale në BE, fondacionet private dhe bizneset, etj) propozimet e projekteve me cilësi të lartë vlerësohen me kujdes nga ana e Komisionit, por për shkak të kufizimeve buxhetore kanë qenë të perzgjedhur. Duke i dhënë dukshmeri me të madhe këtyre projekteve « shënuar KE » dhe gati për tu financuar objektivi i tyre është të lehtësojë përshtatjen e investitorëve dhe zbatuesve të projekteve.
- ★ Krijimi i një sistemi të taksave të drejtperdrejt apo të tertortë në nivel evropian (të listohen fitimet e kompanive, transaksionet ndërkombëtare financiare, lojërat, etj) dhe pagesën e një pjese të të ardhurave në sektorin kulturor.
- ★ Të lehtësohet pjesëmarrja e projekteve të vogla duke përgjithësuar sistemin e pagesës së një pjese të fondeve para projektit (duke përfshirë fondet strukturore, të cilat veprojnë vetëm për rimbursim dhe kërkohet një pagesë për fillimin e menaxhimit të projekteve të vogla) dhe përqindja paraprake e kapaciteteve financiare e udhëheqësit të projektit.
- ★ Vendosja e gjysem bursave për të mbështetur projektet e vogla (81% e të anketuarve). Kjo nuk do të çojë në një çepëzim të veprimit të komunitetit sic është degjuar të thuhet shpesh, por përkundrazi do të ketë një saasi me të madhe projektesh në bashkëpunim, të cilat do të kontribuojnë me së miri në fushën e dialogut dhe ndërtimit të identitetit evropian. Këto projekte të vogla mund të jenë hapi i parë drejt projekteve më të mëdha. Kështu mund të ndjekim modelin e projektit Rinia në veprim, i cili ofron mbështetje për projekte të vogla në bashkëpunim të kryer nga operatorë të cilët janë përballur për herë të parë me bashkëpunimin dhe ofrimin e këtyre gjysem bursave për kulturën.
- ★ Sigurimi i procedurave për të detyruar shtet që të përdorin të gjithë përmbajtjen e paketës që ata marrin nga Fondet Strukturore për financimin e projekteve kulturore (shpesh herë, pjesa e mbetur është kthyer në një kohë kur shumë projekte interesante janë në pritje që të financohen).
- ★ Të shkurtrohet koha e nevojshme për të zgjedhur të dhënat për financim dhe dënimin e ndihmes.

OPERACIONI I PERKTHIMIT

ASISTENCA TEKNIKE DHE MENAXHIMI I PROGRAMIT

Eshte e qarte nga konsultimet e bera ne terriore te ndryshme se evropianet kane imazhin e nje Evrope te shfarosur nga qytetaret e saj, shume burokratike dhe te padeptueshme ne funksionin e saj.

Per te kapercyer kete ndarje, qytetaret duket se shohin ne terrioret rajonale, vende te rendesishme artikulimi ndermjet lokales dhe globales, autoritetet publike jane permendur ralle se kane luajtur rol te rendesishem ne percaktimin dhe zbatimin e politikave kulturore te Evropes. Per me teper ceshtja e bazes terrioriale shtrohet si pyetje edhe per artistet, nese rajonizimi i projektit artistik eshte vendimtare per te siguruar gendrushmeri.

Ne kushtet e percaktimit dhe zbatimit te politikave kulturore ne Evrope, skicohet gatishmeria per te perfshire me shume qytetare, qofte nepermjet perfaqesimit te tyre ne Parlamentin evropian* si me te drejtperdrejte, permes mekanizmave te ndryshem perfshirjen e qytetareve ne demokracine pjesemarrrese, profesionisteve te kultures dhe shoqerise civile.

Eshte mese e dukshme se ne disa shkembime debatohet ceshtja e me te afteve per te transmetuar politiken kulturore, vendet anetare te Evropes u radhiten ne vendin e fundit. Ndersa per parimin i subsidiaritë** kultura eshte nje pergjegjesi qe mbeshtetet kryesisht nga vendet anetare, keto te fundit perceptohen ndonjehere sikur nuk luajne ndonje rol te madh per te ndihmuar ne forcimin e hendekut mes qytetareve dhe institucioneve duke iu referuar te gjitha gabimeve te Komisionit Evropiane dhe informimit te pjesshem te publikut ne lidhje me Evropën.

Gjithashtu nese neni 151 i TCE*** -se nuk parashikon pershtatjen e ligjeve me rregulloren e shteteve anetare ne fushen e kultures, krijimi i nje politike te perbashket te kultures kerkon jo vetem forcimin e kompetencave te BE-se mbi kete teme, por edhe

permiresimin e bashkepunimit me skater lojtareve kryesore qe jane Rajonet, Shtetet e Bashkuara, Bashkimi Evropian dhe shoqeria civile.

Se fundi duhet theksuar se ndihma per projekte te bashkepunimit nderkombetare eshte konsideruar nga 91% e te anketuarve si nje nga veprimet me te rendesishme qe BE-ja duhet te ndermarre ne fushen e kultures dhe per me teper informacionin mbi ndihmen e BE-se ne jeten kulturore si dhe mbeshtetje per perpunim dhe menaxhimin e projekteve jane konsideruar nga te anketuarit pothuajse aq te rendesishem ne kete aspekt sa edhe rritja e mbeshtetjes financiare.

Rekomandimet e meposhteme jane nga shumica e operatoreve kulturore te cilet jane perballur tashme me rritjen e numrit te ceshtjeve evropiane. Te gjitha aspirojne ne nje menyre apo tjetër te zvogelojne hendekun me qytetareve dhe institucioneve permes nje aksesit (qasjeje) te thejshte, programeve fleksibel, te drejtperdrejte dhe ne nivel local ne baze te menaxhimit:

* Ne kete kuptim, forcimi i rolit te Parlamentit Evropiane (vecanerisht per proceduren e kodifikimit apo "procedura e zakonshme legjislativë" dhe permiresimi i efikasitetit te vendim-marrjes (me zgjerimin e votimit me shumice te cilesuar nga Keshilli i lejuar i Traktatit te Lisbonës jane te dobishme per zhvillimin e nje politike kulturore evropiane.

** BE-ja nuk ka per qellim te zevendesoje veprimet nga Shtetet anetare, por ka nje rol " mbeshtetes, koordinimi ose veprimi plotesues" qe perjashton mundesine se veprimet juridikisht te detyrueshme te cilat mund te miratohen nga ana e Bashkimit Evropiane, ne kete kontekst do te perfshije harmonizimin e ligjeve ose rregulloreve te Shteteve Anetare.

*** Neni 151 i Traktatit Themelues i Bashkimit Evropiane (1992) eshte baza per veprimtarine e BE-se ne fushen e kultures.

OPERACIONI I PERKTHIMIT

AIDE TECHNIQUE ET GESTION DES PROGRAMMES

Rekomandimet e EUROMEDINCULTURE(s)

- ★ Te lehtesohet procesi i aplikimit duke riorganizuar dhe unifikuar te dhenat per aplikimin e fondeve dhe duke perdorur nje gjuhe te thjeshte dhe te qarte.
- ★ Te sigurohet rreziku i formatimit te projekteve te udhehequr nga detyrimi per te permbushur kriteret e caktuara (ne drejtim te zonave gjeografike te privilegjuara, objektive, etj) te imponuara nga thirrjet per aplikim dhe dyshimi se mund te kufizojte krijimtarine e hartuesit te projektit dhe detyrimi qe t'i shtremberojte dhe nganjehere edhe t'i zbrazte idete e tyre fillestare.
- ★ Lehtesimi i raportit perfundimtare dhe/ose te ndermjetem te perqendrohet me shume ne vleresimin e ndikimit (ekonomik, social, kulturore) te projektit ne territorin e saj dhe komunitetit lokal se sa ne respekthin absolut per justifikimin e buxhetit dhe te shpenzimeve te kujdesshme.
- ★ Te rrise ndeshjet e perkoheshme te BE-se me ate te krijimit artistik dhe menaxhimin e projekteve te bashkepunimit (koha e nevojshme per krijimin e maredhenieve te rendesishme mes partenerëve, periudhes se rregulluar nga nje tjetër dhe Bashkepunimi do te vazhdoje per te periudhes se kualifikimit te percaktuar nga BE-ja, etj).
- ★ Te kene akses me te madh per informacionet lidhur me pajisjet te cilat mbeshteten nga Evropa (mesatarisht, njohja e ketyre pajisjeve te cilat kane regjistruar ne perqindje te vogel ne shumicen e vendeve Evropiane) dhe permiresimin e raportit te thirjeve dhe propozimeve (per shembull me e-mail).
- ★ Nxitja per shkembimin e njohurive dhe te dish se si duke krijuar nje bashkepunim virtual kulturor evropian qe do te mbledhe informacion per mbi masat per mbeshtetje financiare, nje harte te selise se artisteve, nje kalendar i ngjarjeve kulturore ne te gjithë Evropën, nje liste te artisteve, operoret kulturore, institucionet publike, etj te gateshem per te kryer projekte bashkepunimi, nje hapsire per dialog dhe kontakt dhe nje vitrine te projekteve te realizuara.
- ★ Nxitja per asistencë teknike per pergatitjen e aplikimeve dhe kryerjen e projekteve bashkepunuese (duke perfshire edhe ndihmen ne gjetjen e partenerëve te besueshem jashte vendit), permes krijimit te organeve rajonale te tilla si ADCEI, misioni i te cileve eshte te permbledhe informacionin mbi pajisjet ne Evrope, duke sherbyer si nje lidhje mes institucioneve dhe profesionisteve ne kete fushe per kryerjen e projektit, te lidhur me financuesit private dhe per te forcuar dukshmerine e projekteve te sukseshme.
- ★ Permiresimi i menaxhimit te programeve evropiane nga autoritetet publike lokale, ne menyre te vecante per te siguruar nje saktësim me te madh ne raportimin e rezultateve dhe publikimit te thirjeve per rezultate.
- ★ Te sigurohet nje koordinim me i mire mes institucioneve evropiane, autoriteteve kombetare dhe rajonale, vecanerisht nepermjet shperndarjes me te balancuar te fondeve per kulturen per te shmangur dyfishimin dhe shperdorimin e burimeve.
- ★ Te qartesohen kriteret per vleresimin e propozimeve, duke perfshire ato qe lidhen me cilesine artistike te projektit (i cili nuk duhet te bazohet ne nje kulture teper te ngushte dhe elitare, por te perfshije forma te tjera krijuese si ato te realizuara nga « mbikultura ».
- ★ Ne rastin e refuzimit te projektit, duhet t'i shpjegohen arsyet harutesit te projektit. Pervец kesaj disa profesioniste kane diskutuar idene per t'i dhene kandidateve mundesine per te mbrojtur projektet e tyre duke mundesuar ngritjen e komisioneve rajonale me qellim qe t'i lehtesohet puna Brukselit. Keto zyra rajonale te Komisionit Evropian mund te jene gjithashtu pergjegjese per te pare ne terren keto projekte te financuara nga BE-ja. Hapi i fundit do te jete hartimi i nje raporti perfundimtare duke shmangur keshtu kontaktin e drejtperdrejte mes operatoreve kulturore dhe institucioneve pergjegjese te BE-se.
- ★ Permiresimi i menaxhimit te progra-

PROPOZIME KONKRETE PER PROJEKTE NGA RRJETI EUROMEDINCULTURE(S)

Me qellim qe te konkretizohen propozimet e mesiperme rrjeti EUROMEDINCULTURE(S) po mendon per zbatimin e projekteve pilote te tilla si:

PROJEKTE ARTISTIKE

Turne me projekte artistike ne te gjithë Evropën (arti vizual, arti interpretimit dhe lexime, etj) duke lejuar artistet te udhetojne ne te gjithë gjatesine dhe gjeresine e Evropes, per t'i dhene mundesine artisteve te takohen dhe te bashkepunojne me njeri-tjetrin dhe t'i paraqesin punet e tyre ne te gjithë Evropën, duke perfshire dhe zonat rurale dhe te varfera.

PROJEKTE KERMIMORE, DOKUMENTACIONIN, SENSIBILIZIM, KOMUNIKIM DHE LOBIMI

(ne baze te eprfundimeve te projektit EUROMEDINCULTURE(S) Shtetesia)

Krijimi i nje bashkepunimi shume gjuhesh, virtual, kulturore dhe evropian, i cili do te mbledh informacion mbi masat per mbeshtetje financiare, nje harte te selise se artisteve, kalendari i ngjarjeve kulturore ne te gjithë Evropën, nje liste te artisteve, operatorët kulturore, institucionet publike, klientet, te gjithë ata qe deshirojne te kryejne projekte bashkepunimi, nje hapsire per dialog dhe kontakt, nje liste te projekteve te realizuara, keshilla per projektin, lajmerim per propozime porjektesh, studime te ndryshme per ceshtje kulturore ne Evrope dhe ne Mesdhe, etj.

PROJKETE TE KOMBINUARA MES ARTIT DHE MENDIMIT : EUROMEDINCULTURE(S) Partages et Créations (Kontribut dhe kreativitet)

Project I mbeshtetur nga Komisioni Evropian ne kuadrin e programit Kulturore " Projekte bashkepunimi me vendet e treta" (Maj 2011- Prill 2013).

Ky projekt synon te nxise krijmtarine artistike te rajonit Euro-Mesdhetareduke perkrahur qarkullimin e krijmtarise, te rrise levizshmerine e artisteve dhe te profesionisteve kulturoredhe duke lehtesuar shfaqjen e projekteve te bashkepunimit kulturore mes dy brigjeve te detit Mesdhe. Ne terma me konkrete ajo konsiston ne organizimin e disa « takimeve Euro-Mesdhetare per bashkepunim artistik dhe kulturore » te perbera nga dy faza, njera profesionale dhe tjetra artistike : e para do te konsistoje ne organizimin e mbledhjeve mes artisteve dhe operatorëve kulturore me prejardhje te ndryshme me qellim per te inkurajuar shkembimin e ideve, praktikes dhe reflektimin mbi politikat Euro-Mesdhetare kulturore. Faza e dyte do te konsistoje ne vleresimin e krijmtarise bashkohore Euro-Mesdhetare per[ara nje audience te madhe permes shperndarjes se veprave.

ME SHUME INFORMACIONE DO TE GJENI NE ADRESEN E INTERNETIT TE EUROMEDINCULTURE(S)

www.euromedinculture.org

PROJEKTI EUROMEDINCULTURE(s) i qytetareve 2010 NE SHIFRA

PYETESORET

Personave qe i jane pergjigjur pyetesorit 2 368

DREJTUAR AUDIENCES

Antare te autoritetit publik	15.36%
Profesionalist te kultures	36.42%
Publik i gjere	44.42%

GJINIA

Femra	62.50%
Meshkuj	36.00%
Mos thuj asgje	1.50%

MOSHA

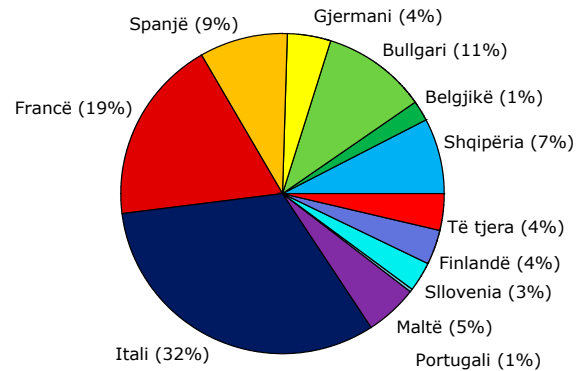
12-25	32.10%
26-40	35.20%
41-64	27.60%
+65	3.60%
Mos thuj asgje	1.50%

PROFESIONI

Student(e)	12.29%
I/E pavarur	4.39%
I/E punesuar ne nje organizate shteterore	4.73%
I/E punesuar ne nje organizate private	8.02%
I/E papune	1.82%
Pensionist(e)	1.44%
Te tjere/Mos thuj asgje	67.60%

NIVELI ARSIMOR

Fillor	1.90%
I mesem	8.80%
I larte	73.40%
Te tjere/Mos thuj asgje	15.90%

Shtetet e «tjera»: Algjeri, Austri, Kroaci, Egjypt, Etiopi, Greqi, Lituani, Poloni, Rumani, Kosove, Mbreteria e Bashkuar, Suedi, Zvicer, Tunizi, Turkmenistan, Turqi.

DEBATET

NUMRI	31
Shqiperi	1
Gjermani	5
Belgjike	3
Bullgari	1
Spanje	7
Finlande	3
France	5
Itali	1
Malte	2
Sloveni	1
Te tjere	2

PJESEMARESVE 1700

QYTETAREVE QE KANE MARRE
PJESE NE PROJEKT NE MENYRE
AKTIVE NEPERMJET DEBATEVE
DHE PYETESOREVE : 4 068

Rrjeti i EUROMEDINCULTURE(s)

Rrjeti bashkëpunues EuroMed Info CULTURE(s) nisi në 2004 nga ADCEI, i përbërë nga autoritete lokale, universitete, qendra kërkimore dhe OJQ nga Europa e Mesdheu. Synimi i këtij rrjeti është promovimi i mirëkuptimit të ndërsjelltë dhe krijimin e projekteve të bashkëpunimit kulturor në rajonin euro-mesdhetar.

Partnerët e përfshirë në këtë projekt në 2010 EUROMEDINCULTURES(s):

SHOQATA PËR ZHVILLIM KULTUROR EUROPIAN DHE NDËRKOMBETAR ADCEI (UDHËHEQËS I PROJEKTIT)
MARSEJË, Francë
www.adcei.org

Shoqatë e specializuar në çështjet e bashkëpunimit kulturor në nivelin Euro-Mesdhetar, ADCEI ka gëjthashtu për detyrë të informojë, udheheq dhe të mbështes subjektet kulturor në lidhje me mekanizmat evropian në mbështetje të kultures.

FORUMI SHQIPTAR PËR ALEANCËN TË QYTETËRIMEVE (AFALC)
TIRANË, Shqipëri
www.afalc.org

Organizata AFALC, ka lindur me iniciativën e Aleances se Qyteterimeve, OKB, punon për zhvillimin e trashëgimisë kulturore shqiptare dhe bashkejetën harmonike midis komuniteteve te ndryshme fetare në vend. Temat prioritare të AFALC janë emigracioni, të rinjtë, arsimit dhe media.

CENTRITUDES
LA LOUVIERE, Belgjikë
www.centritudes.be

Centritudes, agjencia keshilluese e zhvillimit kulturor për Rajonin Qendror, ka për qëllim të forcojë koordinimin kulturor dhe zhvillimin rajonal e lokal të iniciuar nga Qendra Kulturore rajonale nëpërmjet studimeve rajonale, projekte këshilluese dhe konsultuese.

ETNIA
LISBONE, Portugali
www.etnia.org.pt

Shoqata Etnia është aktive në fushën e kulturës dhe zhvillimit. Vepron, sidomos në kontekstin e Lusofone, puna e kësaj shoqate përqendrohet në konceptin e kulturës dhe zhvillimit të dialogut midis popujve.

DIPUTACIONI PROVINCIAL I GRANADES
GRANADA, Spanjë
www.dipgra.es

Diputacioni i Granades është autoritet publik në krahinën e Granadës, në jug të Spanjës. Lidh komunat e teritorit të saj për të eliminuar pabarazitë ekonomike dhe kulturore në nivel lokal.

FONDAZZJONI TEMI ZAMMIT
MSIDA, Malta
www.ftz.org.mt

Fondacioni Temi Zammit është një nga agjencitë e Maltës për zhvillimin lokal. Punon në zbatimin e projekteve lokale dhe ndërkombetare në fushën e arsimit, kulturës dhe inovacionit.

FUNDACIÓ INTERARTS

BARCELONÉ, Spanjë
www.interarts.net

Agjenci private me prirje ndërkombëtare, Interarts është specializuar në hartimin e politikave kulturore dhe zhvillimin e projekteve të bashkëpunimit kulturor në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar.

KONTRAPUNKT E.V. / INTERNATIONAL MUNICH ART LAB

MYNIH, Gjermani
www.imal.info

Koordinuar nga Kontrapunkt eV Mynih. Shoqatandërkombëtare Mynih Art Lab është një qendër për edukimin e arteve, misioni i së cilës është të ndihmojë të rinjtë duke u ofruar falas trajnime artistike dhe personale personale.

TEATRI PUBLIK PUGLIESE

BARI, Itali
www.teatropubblicopugliese.it

Konsorciumi i Teatri Publik Pugliese është një organ publik i përbërë nga autoritetet lokale në rajonin e Pulias (komunave, departamentet, Rajoni). Misioni i tij është të realizojë shfaqje të drejtperdrejta (mbi 500 shfaqje në vit) dhe të bëjë trajnimin e publikut duke organizuar takime dhe punime nëpër laboratore. TC ka ndërmarr gjithashtu projekte bashkëpunimi me mbështetjen e Bashkimit Europian.

INSTITUTI PËR HULUMTIMIN E PAQES (TAPRI)

TAMPERE, Finland
www.uta.fi/tapri/

Bashkë me Universitetin e Tampere, Instituti i Kërkimeve të Paqes Tampere, është një qendër kërkimore e pavarur dhe e specializuar në çështjet e paqes dhe konflikteve.

POVOD
 PTUJ, Sllovenia
www.odprtomesto.com

Shoqata kulturore Povod i punon kryesisht me brezat e rinj. Përveç organizimit të një festivali kushtuar artit të rrugës dhe animacionit të punimeve kulturore, ajo po kryen një punë reflektimi mbi politikën publike në sektorin e të rinjve.

KOMUNA E VARNËS

VARNA, Bullgari
www.varna.bg

I vendosur në Detin e Zi, Varna është qyteti i tretë më i madh i Bullgarisë nga popullsia dhe është duke përjetuar aktivitet të madh turistik e portual. Qyteti i Varnës është i angazhuar shumë me kulturën dhe organizon çdo vit ngjarjet e shumta artistike si Festivali «Vera e Varnës» apo Konkursi Ndërkombëtar i Baletit.

Projekti Qytetaria EUROMEDINCULTURE(s) është mbështetur nga Komisioni Europian në kuadrin e programit «Europa për Qytetarët». Skema e BE-së ka për qëllim përfshirjen e qytetareve në procesin e integritimit evropian si qëllim për të nxitur zhvillimin e një qytetarie europiane aktive, dhe të një ndjenjeje përkatësie në BE.

Ë PËRCAKTOJMË SË BASHKU TË
ARDHMEN KULTURORE TË EUROPËS

Per t'u konsultuar me pergjigjet e plota te pyetesorit dhe per
te lexuar permbledhjen e konsultimeve te organizuara ne cdo
fushë vizitoni faqen e internetit

www.euromedinculture.org

KONTAKT SHQIPERI
Forumi Shqiptar per Aleancen e Qyteterimeve (AFALC)

Bulevardi «Zogu i I» (prane godines ZP) - P.O. Box 8347 - TIRANA
Tel: + 355 42 23 98 96 / Fax: + 355 42 272 500
E-mail: info@afalc.org - Web: www.afalc.org

EUROMED iterrané
réseau IN CULTURE formation
Citizenship

Education and Culture DG
'Europe for Citizens' Programme

Projekt i bashkë-financuar
nga Bashkimi Evropian